

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร สามารถสรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนหนองกงวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 จังหวัดขอนแก่น

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังต่อไปนี้

1.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการสัมภาษณ์ เครื่องบันทึกเสียง เพื่อใช้บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้บันทึกข้อมูลจากการสังเกตและสัมภาษณ์

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ แบบประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันสร้างขึ้น จำนวนทั้งหมด 29 ข้อ ในลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด นำแบบประเมิน

ประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สร้างขึ้นไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การเก็บข้อมูลจึงมีทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนั้นข้อมูลที่รวบรวมได้จึงมีจำนวนมากและมีความหลากหลายโดยส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัยดังนี้

1.4.1 ระยะก่อนการวิจัย

1.4.1.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากทางบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อทำหนังสือเสนอผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคาร ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งแนะนำตัว ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย

1.4.2 ระยะดำเนินการวิจัย

1.4.2.1 ผู้วิจัยทำการสังเกต สัมภาษณ์ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านหนองกงวิทยาคารเพื่อศึกษาสภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีอยู่เดิม

1.4.2.2 ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมประชุมสะท้อนผลปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยบันทึกลงในแบบบันทึกการประชุม

1.4.2.3 ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น

1.4.2.4 ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้น

1.4.2.5 ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นด้วยแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อนำผลไปแก้ไขปรับปรุงในการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดการข้อมูลจากการวิจัย ดังนี้

1.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.5.2 วิเคราะห์ข้อมูลหลังจากวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นแล้วเพื่อทบทวนความสอดคล้อง ความตรงของข้อมูล เพื่อนำไปสะท้อนผลร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้สถิติ Index of Item-Objective Congruence (IOC), สูตรหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนในข้ออื่นๆ รวมทั้งฉบับ (Item Total Correlation Coefficient) และสูตรความเชื่อมั่น (Reliability)

1.6 สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1.6.1 ขั้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากข้อมูลพื้นฐาน พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษารู้จักข้อมูลของนักเรียนในปกครองได้เป็นอย่างดี แต่ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ การคัดกรองนักเรียน ยังไม่มีเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน ซึ่งที่แล้มาได้มีการนำเกณฑ์การคัดกรองมาจากแหล่งอื่นๆ ไม่มีความต่อเนื่อง และไม่มีเอกสารงานอ้างอิงการปฏิบัติงาน การส่งเสริมนักเรียน ได้มีการจัดกิจกรรม อาทิ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมรักการ กิจกรรมเข้าค่ายลูกเสือ ซึ่งแต่ละกิจกรรมที่จัดขึ้น ไม่ได้จัดขึ้นตามผลของการคัดกรองนักเรียน จึงยังไม่ทำให้เกิดการส่งเสริมที่ตรงตามความต้องการของนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหามีการจัดกิจกรรม อาทิ การให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมรณรงค์ป้องกันยาเสพติด การเข้าค่ายจริยธรรม ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่ครอบคลุมและไม่ตรงกับสภาพปัญหา การส่งต่อ เป็นลักษณะการส่งภายในไปยังครูท่านอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่นครูฝ่ายปกครอง ไม่พบเอกสารบันทึกการส่งต่อ การส่งต่อภายนอกมีน้อย

ด้านบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีอยู่เดิม พบว่า ผู้บริหาร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยการสนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ยังขาดการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องด้านอื่นๆ ผู้ปกครองนักเรียน ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะของการ

ประชุมผู้ปกครองประจำปี นักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามที่ครูได้จัดขึ้น

1.6.2 ขั้นการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนในการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีมติในการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือตามกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องได้เลือกใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนอย่างรอบด้าน 2) การคัดกรองนักเรียน ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสร้างเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนตามบริบทของโรงเรียน โดยช่วยกันกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสารเสพติด ด้านเพศ ด้านสุขภาพจิตและพฤติกรรม ด้านการคุ้มครองเด็กนักเรียน ด้านความสามารถพิเศษ ซึ่งจะสามารถจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องจะได้ใช้ผลการคัดกรองของโรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการที่สร้างขึ้นในการจัดกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องใช้ผลการคัดกรองนักเรียนในการจัดกิจกรรมให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน 5) การส่งต่อ ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาช่วยส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายั่งยืน/ซับซ้อน ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โดยใช้แบบส่งตัว

การสร้างคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดองค์ประกอบของคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองกุงวิทยาการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ข)

การสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดแนวทางประเมินประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในแบบประเมินประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ดังรายละเอียดในบทที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย)

1.6.3 ขั้นการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นไปสู่การปฏิบัติ โดยมีครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ใช้ระบบที่พัฒนาขึ้น โดยดำเนินงานตามกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ดังต่อไปนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษานำเครื่องมือทั้งที่เป็นแบบทดสอบ (Tests) และที่ไม่ใช่แบบทดสอบ (Non-tests) ไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 2) การคัดกรองนักเรียน ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา นำข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนมาคัด

กรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง โรงเรียนบ้านหนองงูวิทยาคาร จากนั้นนำมาจัดกลุ่มนักเรียนได้เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมและพัฒนา ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาได้ร่วมกันนำผลเกณฑ์การคัดกรองที่ได้สะท้อนผลในที่ประชุมเพื่อเสนอแนะและหาฉันทามติ ในการจัดกิจกรรมให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน ซึ่งพบว่า ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน และสัมพันธภาพทางด้านสังคมอยู่ในระดับเสี่ยง ดังนั้นคณะครูจึงได้มีการจัดกิจกรรมทักษะศึกษาเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมห้องพร้อมให้นักเรียนพัฒนาตนเอง สามารถอยู่ร่วมกันกับหมู่คณะได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และกระตุ้นจิตสำนึกให้ผู้เรียนศึกษาและแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง 4) การป้องกันและแก้ไขปัญห ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาได้ร่วมกันนำผลเกณฑ์การคัดกรองที่ได้สะท้อนผลในที่ประชุมเพื่อเสนอแนะและหาฉันทามติ ในการจัดกิจกรรมที่จะช่วยป้องกันและแก้ไขปัญห ซึ่งจากเกณฑ์การคัดกรองพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ และด้านเพศ ดังนั้นทางโรงเรียนจึงได้มีการจัดหาทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียนเรียน นอกจากนี้ยังได้จัด โครงการกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เพื่อป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น 5) การส่งต่อ ในช่วงที่ทำการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นตอนนี้ยังไม่พบว่ามีครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษาท่านใดได้มีการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหายุ่งยาก/ซับซ้อนโดยมีการใช้เอกสารส่งตัวไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก ตลอดช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา

1.6.4 ขั้นการประเมินและปรับปรุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เป็นผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประเมินผลหลังจากนำระบบการดูแลช่วยเหลือที่พัฒนาขึ้นไปปฏิบัติจริงเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะสำหรับนำไปปรับปรุงการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในส่วนที่ยังพบข้อบกพร่อง

1.6.4.1 ผลการประเมินประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

(1) ด้านประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยในระดับความคิดเห็นมาก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ได้แก่ ผู้บริหาร ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน เห็นตรงกันว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผล โดยเฉพาะกับการดำเนินการตามกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ซึ่งเป็นหัวใจของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยโรงเรียนได้บรรจุแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนลงในแผนปฏิบัติการประจำปี ครูมีความรู้ และเข้าใจวัตถุประสงค์ของระบบการช่วยเหลือนักเรียนดีขึ้น มีการใช้เครื่องมือในการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลที่มีความหลากหลาย โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียน

ออกเป็น 3 กลุ่มตามเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนสร้างขึ้น ทำให้โรงเรียนมีข้อมูลนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน พร้อมกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการคัดกรอง ในส่วนของการส่งต่อไม่พบเอกสารที่ใช้ในการส่งตัวนักเรียนที่มีปัญหา/ยุ่งยากซับซ้อน ไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนแต่ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญในการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา/ยุ่งยาก/ซับซ้อน ไปยังหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ในส่วนของเอกสารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทางโรงเรียนได้มีการจัดเก็บเอกสารไว้ในตู้ที่มีฉลาก

(2) ด้านการมีส่วนร่วมในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูมีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากการตรวจสอบแบบสามเส้าที่ตรงกันพบว่า ผู้บริหารเล็งเห็นถึงความสำคัญในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนสนับสนุนให้คณะครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการดำเนินงานมีการประเมิน ติดตามผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา มีความตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนร่วมกันดำเนินงานตามกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน ผู้ปกครองนักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตลอดจนรับทราบปัญหาและช่วยดูแลอบรมสั่งสอนนักเรียนในขณะที่อยู่บ้าน นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งนอกจากจะเป็นผู้ให้ข้อมูลแล้วยังช่วยในการพัฒนาเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

(3) ด้านด้านนักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง พบว่าค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก รายข้อพบว่านักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในระดับความคิดเห็น มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตรวจสอบแบบสามเส้าที่ตรงกันพบว่า จากการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ผ่านมาครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ได้มีการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างรอบด้านด้วยการใช้เครื่องมือที่มีความหลากหลาย และจากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาช่วยให้ครูสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนและช่วยส่งเสริมพัฒนานักเรียนในด้านต่างๆ ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย และการอภิปรายผลการวิจัยสามารถให้ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

2.1.1 ในการดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินการเป็นวงจรการปฏิบัติการเพื่อที่จะได้ทราบจุดบกพร่องและจุดที่ควรพัฒนาในการดำเนินงานรอบต่อไป

2.1.2 ในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้นั้นผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเห็นความสำคัญ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยอาจมีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียน ส่วนครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษา ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติควรมีการประชุมเพื่อให้สามารถดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ตรงกัน

2.1.3 การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้นั้น ต้องทำความเข้าใจและอาศัยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจะประสบผลสำเร็จ ดังนั้นในการคัดเลือกคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงต้องคัดเลือกจากผู้ที่เกี่ยวข้อง สม่ัครงใจ ยินดีให้ความร่วมมือและเป็นตัวแทนกลุ่มได้เป็นอย่างดี

2.1.4 ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนั้นผู้บริหารจึงควรเห็นความสำคัญและเป็นผู้ดำเนินการนำระบบเพื่อที่จะขับเคลื่อนให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.5 ในระหว่างการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการสะท้อนผลในแต่ละขั้นตอนและควรมีการประชาสัมพันธ์ รายงานผลเป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องตื่นตัว และทราบผลของการพัฒนาเพื่อที่จะได้นำไปพัฒนาผู้เรียนและขั้นตอนต่างๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.1.6 ในการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องจะทำให้สามารถแก้ปัญหาได้ จากการใช้วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

2.1.7 ในการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปใช้ควรมีคู่มือในการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ระบบให้ชัดเจน

2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.2.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่พัฒนาขึ้นสามารถประยุกต์ใช้กับโรงเรียนอื่นๆ ได้ แต่เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นกรณีศึกษากับโรงเรียนขยายโอกาส จึงควรมีการศึกษาวิจัยกับโรงเรียนทุกขนาด